

KARTA EWIDENCYJNA ZABYTKU NIERUCHOMEGO
NIEWPISANEGO DO REJESTRU ZABYTEKÓW

3. Miejscowość

GRONOWICE

1. Nazwa

Historyczny układ ruralistyczny wsi

2. Czas powstania

1479, 1912, 1945

9. Materiały graficzne

4. Adres (ulica, nr posesji)

5. Przynależność administracyjna

Województwo **DOLNOŚLĄSKIE**

Powiat **OLEŚNICKI**

Gmina **DZIADOWA KŁODA**

6. Współrzędne geograficzne

51°12'19"N 17°44'36"E

7. Użytkowanie obecne

mieszkalne
rolnicze

8. Stan zachowania

4



10. Istniejące zagrożenia, najpilniejsze postulaty konserwatorskie

Poprzednie nazwy miejscowości: ok. 1739 r., pol. XVIII w. - Grunewitz; 1787 r. - Grunwiz; 1818, 1829 r. - Grunwitz; 1830, 1845, 1912 r. - Grunowice, Grunwitz; 1873, do 1945 r. - Grunwitz.

Znaczenie i pochodzenie nazwy wsi: Pochodzenie nazwy nie jest znane.

Historia wsi i dóbr: W 1479 r. pierwsze wzmianki o miejscowości, ok. 1620 r. wieś dzieli się na dwie części należące do różnych właścicieli. W 1622 r. mieszkańcy Gronowie uczęszczają do kościoła filialnego w Dalborowicach, należącego do parafii w Radzowicach i pastorowi z Radzowie płacą dziesięcinę. W 1787 r., 1818 r. do Gronowie należą trzy domy nazywane Zabiack oraz dwa folwarki, w tym jeden o nazwie Niedervorwerk, pochodzącej od jego położenia. W 1830 r., 1845 r. do wsi należy do leżący poza nią folwark Klochowitz. W 1845 r. w gronowickiej cegielni wytwarza się 44500 cegieł i dachówek. W 1891 r. majątek rycerski z folwarkiem Klochowitz. W 1912, 1937 r. wieś ma status gminy. Znajduje się tam szlachecki majątek rycerski z folwarkiem Klochowitz.

Jednodrożnica o osi wschód - zachód (w przybliżeniu), rozwidlająca się na zachodnim krańcu, gdzie usytuowany jest zespół pałacowo -parkowy i dawny folwark oraz ograniczona od tej strony rzeczką Czarna Widawa. Większość zabudowy powstała w 1. ćw. XX w. Dominują budynki ceglane.

Bibliografia:

- Fischer Ch. F.: Geographisch-statistisches Handbuch Uber Schlesien und die Grafschaft Glatz; Breslau-Jauer 1818.
- Knie J.: Alphabetisch-statistisch-topographische Ubersicht der Dorfer, Flecken, Stadte und anderen Orte der konigliche Preussische Provinz Schlesien, Breslau 1845.
- Lutsch H.: Verzeichnis der Kunstdenkmaler der Provinz Schlesien, Bd II, Die Kunstdenkmaler der Landkreise des Reg.- Bezirks Breslau, Breslau 1889.
- Neuling H.: Schlesiens Kirchorte und ihre kirchlichen Stiftungen, Breslau 1902.
- Wytoczne konserwatorskie do studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Dziadowa Kłoda, Wrocław 1999.
- Zimmermann F. A.: Beytrage zur Beschreibung von Schlesien, Brieg t. IV 1785; t. VII 1787.

Materiały kartograficzne:

- Messtischblatt, pomiar 1887, nowelizacja 1929, wydanie 1937-1940.

Istniejące zagrożenia: Degradacja układu ruralistycznego związana z współczesną zabudową różnego typu, dogęszczanie i wprowadzanie nowej zabudowy na terenach historycznie niezabudowanych, rozbiórki i przebudowy budynków historycznych oraz ich modernizacja z wykorzystaniem współczesnych, niezgodnych z lokalną tradycją materiałów budowlanych.

Postulaty konserwatorskie: Utrzymanie układu wsi, zachowanie skali zabudowy, jej historycznego rozplanowania, tradycyjnych brył, formy, użytych materiałów i artykulacji elewacji, ochrona zespołu dworsko-folwarcznego z parkiem.

11. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

12. Opracowanie karty ewidencyjnej (autor, data i podpis)

czerwiec 2023
Justyna Kość